

Arıları Anlamak

AHMET COŐKUN
Ziraat Yüksek Mühendisi

ARICILIKTA BAŞARILI OLABİLMEK İÇİN;

1-İYİ BİR BAKIM

2-İYİ BİR BESLEME

3-İYİ BİR KOLONİ YÖNETİMİ

İyi Bir Bakım

KOVANIN FİZİKİ KONTROLÜ

*Kovanlar standart olmalı, bütün parçalar birbirine uymalı,

*Eski püskü olmamalı, boyalı olmalı, özellikle bağlantı elemanları arasından kesinlikle hava almamalı ki kovan cereyan yapıp arının gelişmesine engel olmamalı,

*Yerden en az 35cm yükseklikte olmalı ki rutubet ve nemden korunmalı ve uçuş deliği yönünde %2 ila %3'lük bir meyil olmalı, *Güneye bakar vaziyette olmalı, arıların uçuş istikameti açık olmalı (arıların uçuşunu engelleyecek ot vs. olmamalı),

*Uçuş tahtası renkli boyalarla boyanmalı ki tarlacı arılar kovani şaşırmasın,

*Son olarak kovan kapağı numaralı olmalı ve üst kapakta not defteri (koloni kartı vs.) olmalı. Çünkü akıl defter değildir.

ARILI KOVANIN DIŞTAN KONTROLÜ

*Kışın kovana kulağımızızı dayayıp tıklattığımızızda, kovandan vızılı gelirse kovanın sağ olduğu, vızılıtının çokluğu veya azlığı bize kovanın gücü hakkında fikir verir.

*Dışarıdan polen geldiği günlerde polen yüklü arıların durumu incelendiğinde; kalabalık olarak kovana girmeleri kovanın güçlü olduğunu az olarak tek tük geldiğin de ise kovanın zayıf olduğunu,

*Arıların bacaklarındaki polenin tombulca çok miktarda olması kovanın anasının kaliteli olduğunu ince az miktarda ise kovanın anasının kalitesiz olduğu fikrini verir.

*Uçuş tahtası önündeki petek kırıntıları(ince bir talaş şeklinde veya biraz daha büyük şekildeki talaş gibi mini yığıntı) olursa bu bize arıların açlık tehlikesi ile karşı karşıya olduğunu bildirir.

ARILI KOVANIN DIŞTAN KONTROLÜ

*Sağlam arılar kanatsız arıları kovandan uzaklaőtırmaya çalışır veya kovanın önündeki ölen arıları incelerken de kanatsız arı görülürse buda kovanda varroa hastalığının olduğunu acil önlem almamız gerektiği hakkında fikir verir.

*Kovan uçuş tahtası önünde titreyen ve etrafta görülen yoğun ishal şeklindeki arı dışkıları(sulu, turuncu renkte dışkı) da kovan da Nosema Hastalığına yakalandığı hakkında fikir verir.

*Uçma tahtası veya dip tahtasından siyah renkte barut gibi pislikler görülmesi o kovanda güve olduğuna delalet eder.

*Erken ilkbaharda arının önünde aşırı hareket ve bir uğultu varsa o kovanın anasız olduğu.

ARILI KOVANIN DIŞTAN KONTROLÜ

*Dışarı atılan arı larvalarını incelediğimizde; taze yumuŐak özelliği bozulmamıŐ hareketsiz bir larva muhtemelen soğuk havanın etkisiyle arıların salkıma geçerek terk ettikleri bölgede kalan larvaların soğuktan üŐümesi sonucu ölmesiyle dışarı atılmalarını,

*Larvanın L Şeklinde sertleŐip taŐlaŐması sonucu atılması Tulumsu Yavru Çürüklüğü hastalığını,

* Kovan önünde taŐlaŐmıŐ kafaları siyah kurtçukların bulunması ya da işçi arıların bunları alarak kovandan uzaklaŐtırmalarının gözlemlenmesi bize kovanda Kireç Hastalığının belirtilerini göstermektedir.

* Kovanın önünde kütle halinde gece karanlıkta dahi kovana girmeyen arı toplulukları bize o kovanın yetersiz geldiğini ya da artık oğul verme sürecine girdiğini fikrini bize vermektedir.

ARILI KOVANIN DIŞTAN KONTROLÜ

*Yazın ise yoğun bir şekilde kovan girişinde kanat çırpan arıların varlığı bize kovanın havalandırma tertibatının yetersiz olduğunu gösterir.(Bal akımı günlerinde ise bu bize arıların toplanan balın nem oranını düşürmek için havalandırma yaptıkları fikrini verir.)

*Uçma tahtasında telaşlı büyük bir arı yoğunluğu, birbirini çekiştiren, birbirini sokmaya çalışan arılar ve sakatlanmış cebelleşen toplu arılar veya arı ölüleri, şerbet verildikten sonra uçma deliğinden başka yerlerden arıların kovana girmeye çalışması genelde sonbaharda nektar kıtlıklarında ya da bal veya şerbet kalıntısı bırakılması sonucu ortaya çıkan yağmanın varlığını bize gösterir.

* Uçuş deliğinden çıkan işçi arıların, delikten dışarı çıkma esnasında, deliğın herhangi bir yönüne doğru biraz yürüdüklerini, antenlerini ön ayakları ile temizlediklerini, tam uçma anında, kovan önünde birkaç kısa tur atıp uçup gittiklerini gördüğünüzde gizli yağmanın olduğu fikrini verir bizlere.

ARILI KOVANIN DIŞTAN KONTROLÜ

*Kovan önünde görölen sarıca arılar da özellikle sonbaharda civarda imha edilmesi gereken bu arıların yuvalarının olduğu fikrini verir.

*Uçma tahtasının üzerinde hemen delik çevresine arı pisliklerinin çok olması; arının yeterince beslenmeyip bal yerine çiçek tozu veya bozuk besleme elemanlarından kaynaklanan bir durum olduğu, havanın bir kaç gün kapalı olup arıların uçamadığı günlerde yeterince beslenemediği, uçma tahtası veya çevredeki arı pisliklerinin oval değil de bir ucunun ince veya uzun olması bağırsaklarında sorun olduğu.

*Kovan önünde titreyen ve uçamayan arıların bulunması arı felcinin belirtisi.

*Kanat deformesi olan arıların olması Varroa zararlısının varlığını,

ARILI KOVANIN DIŞTAN KONTROLÜ

*Kovan önünde ölü arı yavruları, kurtçukları ve arı taslaklarının bulunması gecelerin epece soğuk gittiğı ve yavruların soğuktan öldüğü.

*Kovan uçma deliğinde sır kapağı mum kırıntılarının bulunması aşırı bal tüketimi olduğı

*Hortumları dışarıya çıkık ölü arıların olması arıların zehirlenmiş olduğunu.

*Uçma tahtasına konan arıların bir kısmının yere düşmesi veya karın bölümlerinin önce tabana değmesi bal özü akımının olduğı.

*Sabah erken uçma tahtası üzerinde, delik hizasında pul pul aşırı nemlenme varsa yine bal özü akımının olduğı.

ARILI KOVANIN DIŞTAN KONTROLÜ

*Arılığa yakın yerde bulunan suya arıların aşırı konması yavru üretiminin hızlandığını.

*Sıcak yaz günlerinde uçma deliğinin çevresinde arıların yığılması kovan içinin aşırı kalabalık olduğu ve işi olmayanların orada gecelemeşi

*Baharda uçma tahtasının altına sakal gibi arının toplanması oğul belirtisi olması.

*Uçma deliğinden daha büyük petek veya kovan içinde bir nesnenin delik dışına çıkması kovana fare girdiğinin belirtisi.

*Kovan önünde çokça erkek arı ölülerinin olması oğul gibi çoğalma iç güsünün bittiği veya mevsimin kötü gideceği belirtisi.

KOVANIN AÇILMA ZAMANI VE ŞEKLİ

*Acil durumlar hariç (rüzgarlı, yağmurlu havalar hariç güneşli bir günde) havaların 14-22C° arasında olduğu bir zamanı takip ederek kolonilerin kapakları sarsıntı yapmadan yani gürültü çıkarmadan yavaşça açılır.

*Hırçın arı ırklarıyla çalışıyorsak kovanın öndeki uçuş deliğinden körükle duman verilir 1-2 dakika beklenir ve ondan sonra açılır

KOVAN DEĞİŞTİRME VE YÖNTEMİ

*KıŐtan çıkınca ve kıŐa girerken senede 2 defa yapılır.

*Özellikle kıŐtan çıkınca 1 defa yapmak arı hastalıklarını önleme açısından zaruridir.

Gelelim uygulama Őekline:

Arılı kovan yerinden alınır. Dezenfekte edilmiş boŐ ve temiz bir kovan bunun yerine konur.

Arılı ereveler bu yeni kovana sarsmadan yavaŐa konur.

Arıların terk ettikleri çerçeveler konmaz. (Bunlar toplanıp dıŐ parazit ve mikroplardan (sporlardan) korunması yapılarak temiz bir yerde istiflenmelidir.)

Eski numaralı kovanın kapağı buna takılır.

Boyalı uçuş tahtası da bu kovana takılarak iŐlem tamamlanır.

ıkan eski kovan dezenfekte edilerek bir sonraki kovan değişimi için hazırlanır.

ARILI KOVANIN İÇTEN KONTROLÜ

- *Kovanımızı açınca leş gibi bir koku burnumuza gelirse bu yavru çürüğü hastalığının ilk habercisidir.
- *Bir küçük çırpı alarak bir larvalı bir petek gözüne batırıp çektiğimizde sünyorsa en tehlikeli hastalık olan Amerikan Yavru Çürüklüğü hastalığı fikrini bize verir.
- *Petekler talan edilmiş, püskül püskül ağlar atılmış ve koza örülmüşse bize Ağ Kurdu kelebek zararlısının olduğu fikrini verir.
- *İlk bakmamız gereken ana arının olup olmadığıdır. Bazı acemi arıcılar ana arıyı göremez yapması gereken günlük larva olup olmadığına bakmak.
- *Günlük larva varsa ana arının olduğu fikrini verir bize.
- *Günlük larvaların petek gözlerinde diziliş şekli dağınıksa ana arının yaşlı değiştirilmesi gerektiği fikrini verir.
- *Petek gözlerindeki kapalı yavrulu petek gözlerinin sırlarının hepsi düz değil de tümsek şeklinde ise bu bize yalancı ana arının varlığını ya da ana arının çiftleşmemiş olduğunu gösterir.
- *Peteklerin genelde üst kısımlarında bal kemerinin olup olmadığına bakılır. Bu bize kolonimizin bal kemeri yoksa açlıkla karşı karşıya olduğu fikrini verir. Son olarak bilgiler kapaktaki koloni kartına işlenir.

İyi Bir Besleme

Arıları beslemede kullanacağımız iki temel besin vardır.
Bunlar;

1-KEK

2-ŞURUP

- a)KEK yapımında sağlıklı bal kullanınız.(Mümkünse kendi balınızı kullanın ve salgı balı kullanmayın.)
- b)KEK yapımında kullandığınız pudra şekerinin katkı maddesi olmayanını kullanın. (Mümkünse kendiniz çekiniz.)
- c)KEK yapımında ilaç kullanmayın. (Acil durumlar hariç.)
- d)KEK yapıldıktan sonra mutlaka dinlendirildikten sonra arıya veriniz.

e)ŞURUP yapımında kullanacağınız şekerin kalitesine bakınız.(Genelde pancardan elde edileni tercih ediniz.)

f)ŞURUP yapımında kullanacağınız su mutlaka kaynatılıp soğutulmalı.

g)ŞURUP yapımında kullanacağınız şeker ile su oranları hava sıcaklığına göre mutlaka ayarlanmalı.(2/1, 1/1 gibi.)

h)ŞURUP yapıldıktan sonra mutlaka dinlendirildikten sonra arıya veriniz.

İyi Bir Koloni Yönetimi

1) Arılığın konumu;

*Kuzeyi kapalı olan yüksekçe bir tepenin güneye bakan yamacında,

*Tam vadide değil de(Dere yataklarından uzak) az yüksekçe,

*Havadar olan güneşin ilk ışıklarını sabah erkenden alabilen(genelde kibleye bakar) ,

*Yakınında temiz akarsuyu olup her tarafa vadi şeklinde ulaşabilen,

*Flora bakımından zengin bir yer en ideal bir arılık konumunu oluşturabilir.

- *Gürültüden uzak,
- *Kışın kuytu yazın ise gölgeli bir arılık hedefimiz olmalı.
- *Gökyüzünden gelen zararlı kuşlar için arılıkta şahin beslenmeli,
- *Çok ilaç kullanılarak ekim dikim yapılan yerlerden (ilaçlı tarlalar, ilaç saçan fabrikalar v.b.) uzak durulmalı.

2)Arı Irkı;

*Öncelikle, kullandığınız arının arıcılık yaptığınız yöreye uyum yapıp yapmadığına kesin kanaat getirmeliyiz.

*Arıcılığın hangi dalında çalışıyorsanız ona göre arı ırkı seçiniz.

3) Hastalık ve parazit kontrolleri;

*Erken ilkbahar ve geç sonbaharda Varroa için ilaçlama (Varroa'nın direnç kazanmaması için dönüşümlü ilaç kullanılması.)

*Arılı kovanın dıştan ve içten kontrolü; esnasında kolonilerimizde, hastalık ve parazit kontrollerini çok dikkatli bir şekilde yapmalıyız.

*Koloni daima güçlü tutulmalı.

4)Kovanlarımızın güç seviyesini ayarlamak; (Bu sisteme, yurdumuzun birçok bölgelerinde arı seviyeleme işlemi denmektedir.)

5)Kontrollü kovan sayısı artışı(Devşirme Usulü);

6)Ana arların değiştirilmesi;

*Arılı kovanın içten kontrolü esnasında tespit edilen) ana arı değiştirme; ay olarak 20 Mayıs ile Temmuz sonuna kadar bu işi tamamlamanızı tavsiye ediyoruz. Ana arı değişimi sezon içinde en geç Ağustos ayı içerisinde tamamlanması gerekmektedir. Ana arı genelde 3 yıl içinde maksimum verim ile çalışır. Bu tarihten sonra mutlaka değiştirmelisiniz. Mümkünse ana arıyı her yıl değiştirin.

8)Kışlatma hazırlığı;

a-Kovan içinde arılı peteklerin haricinde kalan boşlukları, öncelikle bir bölme tahtası ile bölüp, kalan boşluğu rutubet emici maddelerle doldurulur.

b-Çerçeve üzerine kapatacağınız örtü bezlerinin rutubet emici bezlerden olmasına dikkat edilir.

c-Kovan içinde oluşabilecek rutubetli havanın, düzenli bir şekilde kovandan dışarı atılabilmesi için, örtü bezinin bir köşesinden 1 cm'lik havalandırma deliği açılır.

İYİ BİR KOLONİ YÖNETİMİ

d-Gerek yağışlardan dolayı, kovan deformasyonuna, gerekse yağışların kovan saçlarına vuruş seslerinden koloni içindeki arıların strese girmelerine engel olmak için, kovan kapaklarının üzerine ambalaj kartonu döşenir.

e- Şeffaf ve ışığı geçirebilen naylonlardan ziyade koyu renkli naylon brandalar tercih edilir. Zira ışığı geçirebilen naylon malzemelerin aralarına arıların girerek öldükleri bilinen bir gerçektir.

f-Koruyucu naylon brandanın, kovanların üst kapaklarındaki ön havalandırma deliklerini kapatmamasına dikkat ediniz.

iyilik aradın mı, insanda kötülük kalmaz.
Hz. Mevlana

Hepinize Kovan Dolusu Teşekkürler...

T.C.
KARTAL KAYMAKAMLIĞI

İSTANBUL • KARTAL
İLÇE TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ

İSTANBUL • KARTAL
İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

İSTANBUL İLÇE
YETİŞTİRİCİLERİ BİRLİĞİ